

Školní zralost jako základní problém diagnostiky

posouzení podle věku :

1. Matrikový věk = kalendářní věk

- často neodpovídá věku mentálnímu

2. Mentální věk (psychický)

- úroveň, kdy dítě v určitém věku prokazuje patřičné duševní schopnosti

- nepatří sem tělesná zdatnost

- dosažená úroveň psychických procesů (řeč, myšlení, paměť, pozornost, vnímání)

3. Vývojový věk

- zahrnuje celou úroveň vývoje dítěte

- porovnává se s průměrnou ostatní populací

- posuzují pediatři podle tabulek → posuzují normalitu, opoždění či zrychlení

vstup do MŠ :

- častý opožděný vývoj motorický

- ještě častější opožděný vývoj mentální, opožděná řeč

vstup do ZŠ :

- velký mezník, nároky na dítě i na rodinu

- v MŠ více hrových činností, v ZŠ důraz na systematické vyučování, které je dáno pevným rozvrhem hodin

- v MŠ převažuje spontánní bezděčná pozornost = zaměření na to, co dítě upoutá

- v ZŠ převažuje cílená pozornost

- v MŠ spontánní výběr hry, v ZŠ nutnost se podřídit

- v MŠ časté emoční problémy

školní zralost (funkce CNS)

= zralost CNS, která se projevuje odolností vůči zátěži, schopnosti soustředit se a emoční stabilitou

- je předpokladem úspěšné adaptace na školní režim

- zrání CNS ovlivňuje lateralizaci, rozvoj motorické a senzorické koordinaci, je předpokladem k rozvoji zrakové a sluchové percepce

- automatický biologický proces, určité vývojové změny směrem nahoru (zrání kostí, výměna chrupu,...)

školní připravenost (kompetence, způsobilost)

= úroveň předškolní přípravy z hlediska schopností, vlivu prostředí a výchovy

- vzniká zásahem vnějšího prostředí : mít určité pracovní návyky, umět reagovat na požadavek, splnění úkolu, hygienické návyky

školní zralost :

= taková fyzická a psychická připravenost dítěte na školu, která mu umožňuje optimální zapojení do vyučování bez ohrožení fyzického a duševního zdraví dítěte při školní zátěži

- **dítě nezralé** → často ospalé dítě, unavitelná nervová soustava, potřeba hravosti

druhy zralosti :

1.) fyzická

- výška, váha, stav dentice

- výška ovlivněna geneticky

- váha ovlivněna stravováním a nedostatkem pohybu

- stav dentice – vypadávání řezáků je důkazem fyzické zdatnosti na vstup do školy

- průvodním jevem rovněž osifikace zápěstních kůstek → pevné zápěstí, které nebude bolet při psaní

- filipínská míra – dítě si dosáhne přes hlavu na druhé ucho (kosti se protahují)

2.) rozumová

- zralost percepční (vnímání především zrakové a sluchové)
- **diferencované vnímání** – postřehnutí rozdílů, změn a detailů
 - zraková diferenciacce : dva různé podobné obrázky – co chybí, najdi rozdíly
 - sluchová diferenciacce : nyní – nyní
- **záměrná koncentrace pozornosti**
 - měnění činnosti, schopnost koncentrovat se
 - schopnost logického zapamatování (seřazení obrázků), schopnost vyprávění, schopnost zapamatování si krátkého textu (básnička s dějem apod.)
- **analytické myšlení**
 - všechny procesy a děje, které dítě chápe, umí rozčlenit na jednotlivé kroky
- **racionální přístup ke skutečnosti**
 - rozliší, co je skutečnost a co fikce
- **zájem o zaměstnání s cílem, o nové poznatky**
 - těšení se do školy
- **zvládnutí řeči**
 - porozumění i samotná mluvní schopnost, čistá artikulační schopnost

3.) emoční (citová)

- **méně impulsivních reakcí**
 - záchvaty vzteku a zlosti (známka emoční nezralosti)
- **schopnost těšit se do školy**
 - motivace novou taškou, penálem

4.) sociální

- **potřeba dítěte zařadit se mezi vrstevníky**
 - dítě se dokáže separovat od matky
- **dítě se umí podřídít autoritě**
 - dáno výchovou (čili školní připraveností), nikoliv biologicky
- **schopnost spolupráce**
- **schopnost orientovat se v jednodušších sociálních situacích**
 - počkat např. až si dítě dohraje s hračkou, kterou dítě chce
 - pomoc druhému např. učitelce spadne tužka, dítě tužku bez řečí zvedne, nebo je vyzváno a pak ji zvedne
 - pokud dítě odmítne → je nevyzrálé

diagnostika školní zralosti

- **Kernův test školní zralosti** (Jirásek)
 - zaměřen na biologicky čistou zralost
 - 3.části : 1.kresba mužské postavy
2.napodobení psacího písma
3. Napodobení skupiny teček
- **Test verbálního myšlení** (Jirásek) – test VM
 - zaměřen na odpovídání otázek
- **Zkouška znalostí předškolních dětí**
 - 40 otázek
- **Dotazník chování předškolních dětí**